

Lov om bruk av motorvogner

1912

Kapitel 1. Om motorvogner

§ 1

Ved motorvogn i nærværende lov forståes ethvert kjøretøi som til fremdrift er forsynt med kraftmaskine, og som er bestemt til transport av personer eller gods. Vogner, som drives med kraftmaskine, og som gaar paa skinner, indgaar ikke under loven.

Bestemmelserne i nærværende lov gjælder ikke motorvogner i brandvæsenets tjeneste.

§ 2

Kjøring med motorvogn er tillatt paa landets hovedveier, gater og offentlige pladser med de indskrænkninger og under iagttagelse av de nærmere forskrifter, som indeholdes i denne lov eller bestemmelser utfærdiget med hjemmel av loven.

Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan, efterat vedkommende herredstyre og amtsveistyre paa landet og bystyret for by har uttalt sig, indskrænke eller forbyde kjøring med motorvogn paa visse strækninger av hovedveier, gater eller pladser, naar saadan kjøring ansees farlig eller til særlig ulempe for den almindelige færdsel.

For bygdeveienes vedkommende kan amtsveistyret, efterat vedkommende herredsstyre har uttalt sig, gi tilladelse til kjøring med motorvogn i den utstrækning, det ansees forenlig med disse veiers bygning og utstyr, og forsaavidt kjøringen ikke ansees farlig eller er til særlig ulempe for den almindelige færdsel.

For landet skal amtmanden og for by magistraten besørge fornøden bekjendtgjørelse om, paa hvilke veier eller gater motorkjøring er indskrænket eller forbudt.

For enkelt gang kan lensmanden - i tilfelle paa nærmere angivne vilkaar - gi tilladelse til kjøring med motorvogn paa veier, hvor saadan kjøring ellers ikke er tillatt.

De i stedlige politivedtægter indeholdte regler om kjøring og kjøretøier kommer til anvendelse ved siden av nærværende lovs bestemmelser, forsaavidt de ikke strider mot loven eller forskrifter utfærdiget med hjemmel av samme.

§ 3

Enhver motorvogn skal være bygget, indrettet og utstyrt saaledes, at fare for ildebrand eller eksplosion saavel som for beskadigelse av passagerer, betjening eller trafikerende paa veien mest mulig utelukkes, og at der under benyttelse fremkaldes mindst mulig støi, røk, damp eller ond lugt.

Indretninger til at utstøte damp eller gas maa være anbragt saaledes, at utstrømningen finder sted paa saa litet synlig maate som mulig.

Det er forbudt at anvende hjulringer av saadan beskaffenhet, at kjørebanelen unødigt beskadiges.

§ 4

Motorvogn skal være indrettet saaledes, at den kan kjøres i skarpe kurver og med lethed vendes, og maa, naar den ulastet veier over 300 kilogram, kunne drives ved hjelp av motoren saavel bakover som forover.

§ 5

Motorvogn, hvis bredde mellem dens mest fremspringende dele er større end 1,75 meter, skal ikke kunne benyttes paa hoved- og bygdeveier uten særskilt tilladelse av Kongen eller den, han dertil bemyndiger, hvilken tilladelse meddeles for enkelt veis eller enkelte veiers vedkommende. Hvad her er bestemt angaaende vognens bredde, gjælder dog ikke militærvæsenets motorvogner.

Likeledes kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, bestemme, at bruk av motorvogner av saa stor vegt, at veier eller broer derved kan skades eller ødelægges, enten skal være helt forbudt eller skal være tillatt for enkelt veis eller enkelte veiers vedkommende paa visse nærmere betingelser.

§ 6

Enhver motorvogn skal være forsynt

1. med to av hinanden uafhængig virkende bremseapparater, hvorav hvert enkelt skal ha saadan styrke, at vognen dermed kan stanses paa 2 vognlængder, selv om maskinen gaar med fuld kraft,
2. med horn (lur), hvormed lydelig signal skal gives,
3. efter indtraadt mørke og i tæt skodde med:
 - a) 2 lygter, som anbringes en paa hver side foran i like høide, og som kaster hvitt lys paa kjørebanen, saa at føreren kan overse denne i en længde av mindst 15 meter foran vognen, samt
 - b) 1 lygt, som klart belyser vognens kjendingsmerke med nummer.

§ 7

Styre-, bremse- og signalapparater skal være lette at behandle og anbragt saaledes, at føreren kan bruke dem, uten at hans opmerksomhet bortledes fra kjørebanen, og saaledes, at han selv i mørke ikke kan ta feil av dem.

§ 8

Kongen eller den, han dertil bemyndiger, utfærdiger nærmere bestemmelser om, hvorledes motorvogner skal være indrettet, og med hvilke sikkerhetsforanstaltninger og andet utstyr de skal være forsynt.

Kapitel II. Om anmeldelse, undersøkelse og registrering av motorvogner

§ 9

Enhver motorvogn skal, før den tages i bruk, av eieren skriftlig anmeldes for politimesteren paa det sted, hvor eieren bor. Har eieren ikke bopæl her i riket, paahviler anmeldelsespligten den person, som paa hans vegne her har raadighet over vognen. Samtidig med anmeldelsen skal motorvogneier, som bor i riket, deponere en garanti eller godkjendt ansvarspolice for mindst kr. 1000,00 til dækning av mulig erstatningsansvar. For statens og kommuners motorvogner samt for sykehusvogner kræves ikke garanti stillet. Endvidere kan lægers motorvogner fritages for garanti, naar de utelukkende brukes til sykereiser.

Politiet foranstalter vognen underkastet sakkyndig undersøkelse til bedømmelse av, om de bestemmelser, som indeholdes i lovens kapitel I og i de utfærdigede forskrifter, er iagttat. Findes det, at dette er tilfældet, godkjender politiet vognen, utfærdiger herom skriftlig

erklæring, gir den et kjendingsmerke med nummer og indfører den i en særskilt bok, hvori fornødne opplysninger om vognen indtages.

§ 10

Skifter en motorvogn eier, skal saavel den tidligere som den nye eier herom uten ophold gjøre anmeldelse til vedkommende politimester.

Flytter en motorvogns eier til en anden politijurisdiktion, skal anmeldelse ske til politimesteren baade i det distrikt, som forlates, og i det distrikt, hvortil flytning sker. Det skal være overlatt til politiet at avgjøre, om vognen i saadant tilfælde skal forsynes med nyt kjendingsmerke med nummer.

§ 11

Politiet kan til enhver tid kræve motorvognen underkastet sakkyndig undersøkelse. Viser det sig ved denne, at vognen ikke lenger fyldestgjør de fordringer, som stilles i loven og i de med hjemmel av samme utfærdigende bestemmelser, eller fremstilles ikke vognen til saadan undersøkelse efter tilsigelse, kan politiet forbyde dens videre benyttelse og foranledige dens kjendingsmerke med nummer fjernet.

§ 12

Nærmere regler om motorvogners anmeldelse, undersøkelse, registrering og kjendingsmerker med nummer gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Kapitel III. Om motorvognens fører

§ 13

Motorvogn maa kun føres av person over 18 aar, som av norsk politimyndighet efter avlagt prøve er godkjendt som fører og av samme har erholdt sertifikat som saadan.

Kongen utfærdiger nærmere bestemmelser om sertifikatets indhold og om den prøve, føreren maa underkaste sig, samt om hvorvidt prøven kan undlates, naar føreren har sertifikat fra utenlandsk myndighet.

For at kunne godkjendes som fører maa ansøkeren fremlægge vidnesbyrd fra to kjendte, troværdige mænd om paalidelighet og ædruelighet samt attest fra læge om godt syn og god helse.

§ 14

For at kunne kjøre motorvogn, bestemt for offentlig passagertrafik, utkræves, at føreren er over 21 aar.

§ 15

Under benyttelsen av motorvogn skal sertifikatet altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 16

Certifikatet kan av politiet straks tilbakekaldes, naar føreren er straffet for overtrædelse av nogen bestemmelse i nærværende lov eller nogen av de av Kongen med hjemmel herav utfærdigede forskrifter, eller naar han forøvrig ikke antages længer at besidde de for en fører nødvendige egenskaper. Han pligter i saa fald uten ophold at tilbakelevere det mottagne certifikat.

Saadan tilbakekaldelse kan bestemmes at skulle gjælde for altid eller for en nærmere bestemt tid.

Gjælder tilbakekaldelsen for længre tid end 6 maaneder, kan bestemmelsen forlanges indbragt for vedkommende amtmænd til endelig avgjørelse. Virkningen av politiets tilbakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke.

§ 17

En fører maa ikke overdra sitt certifikat til nogen anden.

§ 18

Føreren er, før kjøring begynder, pliktig til at overbevise sig om, at alle apparater, særlig bremseapparaterne, er i foreskrevne stand og virker godt. Han er under kjøring pliktig til at være ædru og til at vise tilbørlig forsigtighet og anvende al mulig opmerksomhet og omhu til avvergelse av fare for andre kjørende, ridende eller gaende.

Kapitel IV. Om kjøring med motorvogn

§ 19

Kjørehastigheten skal til enhver til avpasses saaledes, at ulykker og forstyrrelser av færdselen undgaaes.

Inden byer og bymæssig bebyggede strøk maa hurtigheten, ikke overskride 15 kilometer i timen, medmindre Kongen efter andragende fra vedkommende kommunale myndigheter tillater en større kjørehastighet.

Utenfor byer og bymæssig bebyggede strøk kan hurtigheten, naar der er fri utsigt over veien, økes, forsaavidt føreren er i stand til under alle omstændigheter at opfylde de ham paahvilende pligter – dog aldri utover 35 kilometer i timen. Efter mørkets indtræden og i tæt skodde maa ikke kjøres over 15 kilometer i timen; dog kan amtsveistyrete for enkelte ruters eller veistrækningers vedkommende tillate, at kjørehastigheten økes til 25 km. i timen efter mørkets indtræden.

Naar utsigten over veien ikke er fri, i særdeleshet efter mørkets indtræden eller i tæt skodde,

ved svingning fra en gate ind i en anden,

ved gate- eller veikryds, over torver i torvtiden,

i skarpe kurver,

ved indkjørsel til og utkjørsel fra privateiendomme, som ligger ved offentlig vei eller gate, naar vognen skal passere jernbane- eller sporveisløse, smale broer, porter eller smale og bratte veier eller gater,

naar veiens eller gatens glatte og slibrige tilstand vanskeliggjør vognens styring og stansing, endelig overalt, hvor en livlig færdsel finder sted,

- maa der kjøres langsomt og saa forsigtig, at vognen i fornødent fald kan stanses øieblikkelig og under alle omstændigheter paa en veistrækning av høist 3 meter. Likeledes maa, naar veien er opbløtt eller tilsølet, kjøres saa forsigtig, at andre veifarende ikke tilskvættes under motorvognens forbikjøring.

§ 20

Møter motorvogn kjørende eller ridende, skal føreren holde saa langt som mulig til gatens eller veiens høire side og derhos straks stanse vognen og maskinen, naar den møtende varslar eller gjør tegn til ham, eller han selv ser, at hesten er ræd eller urolig. Den kjørende eller ridende har da ret til at vælge, hvilken side av gaten eller veien han vil benytte.

Derhos skal føreren, naar han paa landevei møter en kjørende, der fører tændt lygt, altid stanse motorvognen, til den kjørende er kommet forbi. Dog kan amtsveistyret gjøre undtagelser herfra for bestemt betegnede veistrækningers vedkommende.

§ 21

Motorvogn, som kommer efter kjørende eller ridende, maa naar den skal kjøre forbi, holde længst mulig til venstre side av gaten eller veien.

Gjør den kjørende eller ridende tegn til motorvognens fører, skal denne stanse vognen, saa at førstnævnte kan ha anledning til at stige av eller komme til siden. Den kjørende eller ridende kan da vælge, hvilken side han vil benytte.

§ 22

Føreren skal i tide gi tydelig signal, naar der kan være fare for sammenstøt.

I de tilfælde, som omhandles i § 19, fjerde led, og i § 21, første led, skal likeledes fornødent signal gives.

Signalisering skal straks opphøre, naar hester og andre dyr derved blir sky.

Unyttig og hensynsløs signalisering er forbudt. Det er ogsaa forbudt at bruke signalapparat i det øieblik, motorvogn passerer kjørende eller ridende.

§ 23

Indtræffer ulykkestilfælde, som er foranlediget ved eller staar i forbindelse med bruk av motorvogn, skal føreren straks stanse, paa forlangende opgi navn og bopæl og om fornødent hjelpe vedkommende skadelidte.

Forøvrig er føreren altid pliktig til straks at stanse, naar det forlanges av politiet; paa landet kan ogsaa veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd forlange, at saa sker.

§ 24

Motorvogn maa kun for kort tid bli staaende uten tilsyn paa offentlig vei eller gate og i tilfælde sættes længst mulig ut til siden.

Naar føreren forlater vognen, skal han sætte motoren ut av virksomhet og bedst mulig sørge for, at vognen ikke kan sættes igang av uvedkommende.

§ 25

Kapkjøring med motorvogn paa offentlige veier, gater og pladser er forbudt.

§ 26

Tilhængervogn maa ikke benyttes uten efter særlig skriftlig tilladelse, som meddeles av vedkommende politimester, dog saaledes, at tilladelsen for landdistrikterne maa for at være gyldig godkjendes av amtsveistyre.

Tilladelsen bør kunne meddeles, naar benyttelsen antages at kunne ske uten skade eller ulempe for kjørebanelen eller færdselen.

Under kjøringen maa skriftlig bevis for tilladelsen altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 27

At søke erhverv ved offentlig befordring av reisende eller gods med motorvogn i fast rute – med eller uten tilhængervogn – er ikke tillatt, medmindre bevilling hertil erholdes. Denne meddeles – efter indhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre – av amtsveistyre eller forsaavidt angaar kjøpstæder og ladesteder (med eget kommunestyre), av bystyret.

Ved meddelelse av saadan bevilling, som skal gives for en bestemt begrenset tid, kan amtsveistyre eller bystyret opstille nærmere regler og betingelser, saaledes om den største tillatte kjørehastighet, høieste passagerantal, største vegt, rutetid og takster samt om aarlig avgift til kontrol.

Meddelt bevilling kan tilbakekaldes, naar vedkommende myndighet maatte finde dette paakrævet. Beslutning herom kan paaankes til endelig avgjørelse av vedkommende regjeringsdepartement. Virkningen av amtsveistyrets eller bystyrets tilbakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke.

Hvad i nærværende paragraf er fastsat, gjelder ikke motorvogntrafik av heromhandlede beskaffenhet, som staten maatte sætte igang.

§ 28

Av motorvogner, der benyttes her i landet, svares en aarlig avgift efter følgende regler:
For en motorvogn med indtil 6 hestekræfter kr. 5,00 pr. hestekraft, indtil 12 hestekræfter kr. 6,00 pr. hestekraft og over 12 hestekræfter kr. 7,00 pr. hestekraft.

For motorvogner, der gaar i fast rute, kan amtsveistyre efter anbefaling av vedkommende herredsstyre for hvert enkelt aar nedsætte eller eftergi avgiften.

Paa samme maate kan bystyret nedsætte eller eftergi avgiften for motorvogner, der kun brukes inden byens grænser.

Likesaa kan flere nabokommuner, naar kommunestyrene er enige derom og amtsveistyre samtykker deri, nedsætte eller eftergi avgiften for motorvogner, som kun brukes inden disse kommuners grænser.

Avgiften av motorvogn, der agtes benyttet i fast rute, skal første gang være betalt, naar bevillingen til rutekjøring erholdes, og avgiften av motorvogn, der ikke agtes benyttet i fast rute, skal første gang være betalt, naar der av politimesteren erholdes erklæring om, at vognen kan tages i bruk. Senere betales avgiftene hvert aar inden januar maanedes utgang. Erlægges ikke avgiften inden denne tid, kan politiet forbyde den videre bruk av vedkommende motorvogn paa offentlige veier og gater.

Nærmere regler angaaende avgiftens indbetaling, og hvad dermed staar i forbindelse, utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Avgifter av motorvogner, der benyttes i fast rute, tilfalder den eller de kommuner (amts- eller herredskommuner), som vedlikeholder veiene. Forsaavidt veivedlikeholdet paahviler vedkommende herreder, foretages fordeling av avgiftene ved amtveistyret. Omfatter en fast rute veistrækninger inden flere amter, deles avgiftene mellem amtene i forhold til veilængdene inden hvert amt.

Avgifter av motorvogner, der ikke benyttes i fast rute, fordeles av vedkommende regjeringsdepartement mellem de amter, hvor motorvognkjøring foregaar, efter indberetninger fra amtsveistyrerne om motorvogntrafikken. Ogsaa disse avgifter fordeles av amtsveistyrerne mellem herredene, forsaavidt veivedlikeholdet paahviler disse.

Motorvogner, som brukes i statens tjeneste, sykehusvogner samt motorcykler, indrettet alene for én person, er fritat for avgift.

Bestemmelserne i nærværende paragraf gjælder ikke utlændingers midlertidige bruk av medført motorvogn, jfr. § 30.

§ 29

Ønsker utlænding, som ikke tar fast bopæl her i riket, for en kortere tid at benytte motorvogn, som han medfører fra utlandet, skal lovens bestemmelser gjælde med følgende ændringer:

- a) Den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen først benytter motorvognen her i riket.
- b) Fremlægger utlændingen for politimesteren bevis fra norsk konsul eller fra politimyndighet i det land, hvor han hører hjemme, for, at motorvognen opfylder de i det fremmede land gjældene forskrifter for dér at kunne benyttes, bortfalder den i § 9 nævnte undersøkelse.
I saa fald gir politimesteren, forsaavidt vognen opfylder betingelserne efter nærværende lovs § 5 eller med hjemmel derav utfærdiget bestemmelse, ved paategning paa ovennævnte bevis tilladelse for utlændingen til for nærmere angit tid (jfr. litra f.) at bruke motorvognen her i riket.
- c) Findes der paa motorvognen kjendingsmerke med nummer, som politimesteren anser tilfredsstillende, kan han tillate, at dette fremdeles benyttes under kjøring her i riket. I motsat fald tildeler han vognen kjendingsmerke overensstemmende med § 9.
- d) Vedkommende utlændings navn og hjemsted, vognens kjendingsmerke med nummer og de avgjørelser, som politimesteren for tilfældet har truffet, indføres i den i § 9 nævnte bok.
- e) Politimesteren skal passe, at den, som opgives at skulle føre vognen, har gyldig certifikat (jfr. § 13).
- f) Tilladelse til kjøring skal i intet tilfælde kunne gives for længre tid end 3 – tre – maaneder.
Ønskes vognen benyttet utover denne tid, skal vedkommende utlænding være underkastet denne lovs almindelige bestemmelser, dog saaledes, at den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen opholder sig.
- g) Tilladelsen kan, naar tilstrækkelig grund herfor foreligger, tilbakekaldes av enhver politimester, inden hvis distrikt vognen brukes.

§ 30

Kongen kan bestemme, hvorvidt de i foregaaende paragraf omhandlede utlændinger skal avkræves sikkerhet for erstatning i anledning av skadetilføielser, som under kjøring her i riket maatte forvoldes, og fastsætter i tilfælde, hvorledes og med hvilke beløp sikkerheten skal stilles. Kongen kan likeledes bestemme, hvorvidt vedkommende utlændinger skal betale avgift for benyttelsen av de offentlige veier til motorvognkjøring, og fastsætter i tilfælde avgiftens størrelse samt nærmere regler for indbetalingen. Avgiften fordeles efter bestemmelsen i § 28, ottende led. Den i foregaaende paragraf, litra a, nævnte politimester skal i tilfælde paase, at sikkerhetsstillelsen er ordnet og avgiften betalt, før vognen brukes her i riket.

Kapitel VI. Om motorcykler

§ 31

Hva i nærværende lov er bestemt om motorvogner, skal ogsaa gjælde motorcykler, forsaavidt bestemmelseerne kan faa anvendelse paa disse, dog med følgende ændringer:

1. Motorcykkel skal være forsynt med
 - a) ett kraftig bremseapparat,
 - b) én sterkt lysende lygt.
2. Den i § 13 nævnte aldersgrænse sættes til 15 aar for motorcyklister.
3. Vedkommende myndigheter (jfr. § 2) kan gi tilladelse til kjøring med motorcykkel paa veier, hvor kjøring med motorvogn er forbudt.
4. Tohjulet motorcykkel samt trehjulet motorcykkel, som er indrettet alene for én person, er fritat for den i § 9 omhandlede garanti.
Trehjulet motorcykkel, som er indrettet for mer end én person, er derimot helt underkastet lovens bestemmelser om motorvogner.

Kapitel VII. Om straf og erstatning

§ 32

Overtrædelse av de i denne lov indeholdte bestemmelser eller de med hjemmel herav utfærdigede forskrifter eller vedtægter straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder, medmindre forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

§ 33

Sker der som følge av motorvognens benyttelse, enten ved selve kjøringen, eller ved at veifarendes hester derved blir sky, eller paa anden lignende maate, skade paa person eller gods, er den for motorvognens ansvarlige pliktig til at erstatte skaden, medmindre den skadelidte selv eller tredjemand forsætlig eller ved grov uagtsomhet har forarsaket skaden.

Overfor skade paa person eller gods, som befordres med motorvognen, kommer dog regelen i første led alene til anvendelse, hvor det gjelder motorvogn, som staar til avbenyttelse for almenheten mot betaling. Iøvrig blir spørsmålet om erstatning for saadan skade at bedømme efter de almindelige erstatningsregler.

§ 34

Erstatningspligt for skade efter foregaaende paragraffer paahviler motorvognens eier.
Benytter nogen uten tilladelse andenmands motorvogn, skal brukeren istedenfor eieren svare for skade, som derunder indtraffer.

§ 35

Ved foranstaaende bestemmelser om skadeserstatning gjøres ingen innskærnkning i den ret til at kræve saadan erstatning, som forøvrig maatte følge av de almindelige retsregler.

Kapitel VIII. Forskjellige bestemmelser

§ 36

Vedkommende regjeringsdepartement kan under særlige forhold utfærdige paabud, gjældende for et bestemt tidsrum, om, at der ved motorvognkjøring paa visse veistrækninger ved siden av motorvognens fører skal medfølge en person, som i paakommende tilfælde kan være til bistand.

§ 37

Utgifter, som er forbundet med forretninger efter §§ 9, 11 og 29 og med anskaffelse av kjendingsmerker med nummer, pligter motorvognens eier at utrede. Benyttes vognen av nogen anden end eieren, kan man for beløpet ogsaa holde sig til brukere.

Utgifter for forretninger efter § 13 skal bæres av vognens fører.

§ 38

Kongen gir nærmere bestemmelser om betalingen for de i foregaaende paragraf omhandlede forretninger m.v og om indfordringen.

Kapitel IX. Lovens ikrafttræden

§ 39

Nærværende lov træder i kraft 1 april 1913.

Indtil ny veilov er traadt i kraft, utfører amtsutvalget de forretninger, som i nærværende lov er tillagt amtsveistyre.